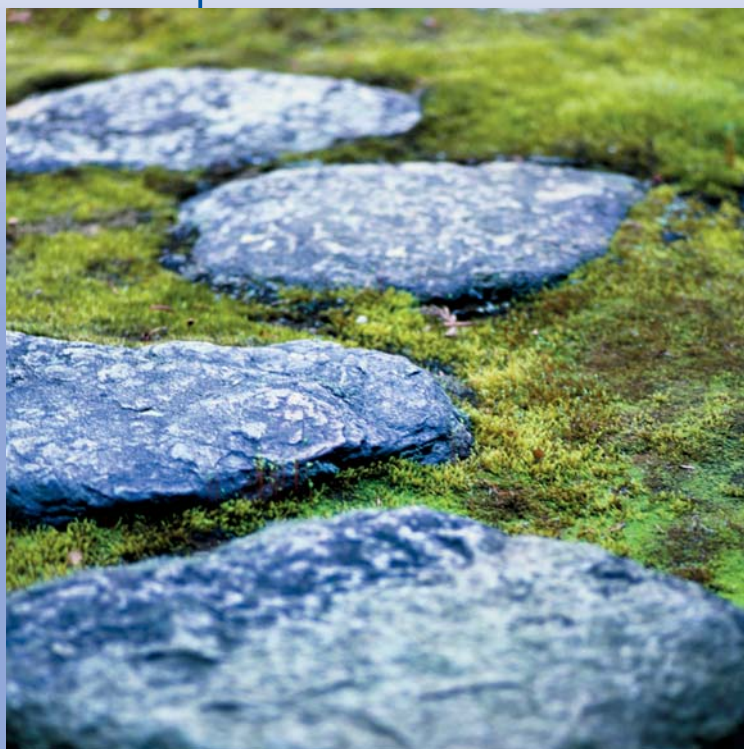

Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer

Spreminjanje Evrope: boljše delo, boljše življenje

Štiriletni delovni program 2005–2008

Spreminjanje Evrope: boljše delo, boljše življenje

Štiriletni delovni program 2005–2008

**Štiriletni program 2005–2008 Evropske fundacije
za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer je
sprejel upravni odbor dne
8. julija 2004**

Kataloški podatki so navedeni na koncu te publikacije

Luxembourg: Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti, 2004

ISBN 92-897-0901-4

© Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer, 2004

Za pravico prevoda in ponatisa se prošnje naslovijo na direktorja, na naslov European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Irska.

Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer je avtonomni organ Evropske unije, ustanovljen z namenom, da pomaga pri pripravi prihodnje politike glede socialnih zadev in vprašanj v zvezi z delom. Dodatne informacije lahko najdete na spletni strani Fundacije, na naslovu www.eurofound.eu.int.

European Foundation for the Improvement
of Living and Working Conditions
Wyattville Road
Loughlinstown
Dublin 18
Irska

Tel. (+353 1) 204 31 00

Faks. (+353 1) 282 42 09 / 282 64 56

E-pošta: information@eurofound.eu.int

Spletna stran: www.eurofound.eu.int

Printed in Denmark

Papir uporabljen v tej knjigi je nekloriran in prihaja iz gospodarskih gozdov severne Evrope. Za vsako posekano drevo se posadi vsaj eno novo.

Vsebina

Uvodna beseda	4
Uvod	5
Splošni cilji	9
Prednostna področja za obdobje od leta 2005 do leta 2008	10
Ključne teme	14
Vrednotenje	18

Uvodna beseda

„Vnaprej videti priložnosti in izzive, pred katerimi se bo znašla nova EU ...“

Pričujoči dokument opredeljuje strateški okvir programa Fundacije za naslednja štiri leta (2005–2008). Poudarja prihodnje izzive za socialno politiko v Evropi in natančno določa vrzeli v znanju, ki se jih mora Fundacija lotiti, in raziskovalne dejavnosti za obdobje po največji širitvi Evropske unije maja 2004. Širitev s svojimi daljnosežnimi gospodarskimi, družbenimi in institucionalnimi posledicami bo v naslednjih štirih letih še vedno eden izmed ključnih dejavnikov sprememb. Temeljni cilj štiriletnega programa je vnaprej videti možnosti in izzive, pred katerimi se bo znašla nova Evropska unija.

Namen Fundacije je podpreti politiko, ki bo iz Evrope naredila najbolj konkurenčno in na znanju temelječe gospodarstvo na svetu, povečala stopnjo zaposlenosti in njeno kakovost, vzpodbujala inovacije in podjetništvo, hkrati pa pospeševala socialno kohezijo in vključitev – skratka, ki bo uresničila cilje lizbonske strategije.

V tem okviru Fundacija želi prispevati znanje iz svojih dejavnosti spremljanja in drugih raziskav, da bi bolje razumeli izzive, podprli družbene in gospodarske spremembe, ter vsem udeleženi ponuditi informacije, potrebne za obvladovanje sprememb.

Naslednje štiri ključne teme, kot jih opredeljuje program, so prednostna področja v delu Fundacije: zaposlovanje, ravnovesje med delom in zasebnim življenjem, odnosi med delodajalci in delojemalci ter partnerstvo in socialna kohezija. Poleg tega program poudarja tudi pomembnost celovitega in integriranega pristopa k tem političnim vprašanjem ter potrebo po učinkoviti komunikaciji s ključnimi naslovniki Fundacije po vsej Evropi.

Podroben delovni program vsako leto sprejme upravni odbor Fundacije.

Willy Buschak
v. d. direktorja

„Podpirati delo glavnih socialnih udeležencev, katerih odgovornost je načrtovanje in snovanje boljših življenjskih in delovnih razmer v Evropi ...“

Naloge in vloga Fundacije

Fundacija je bila ustanovljena leta 1975 z nalogo, da „prispeva k načrtovanju in ustvarjanju boljših življenjskih in delovnih razmer z dejavnostmi, katerih namen sta rast in širjenje znanja, ki bi ta razvoj lahko podprlo“¹. Kot raziskovalni in opazovalni center želi biti Fundacija ključna referenca in vir informacij o izboljšanju življenjskih in delovnih razmer v Evropi.

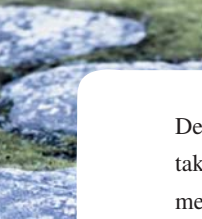
Številna vprašanja, ki se jih je Fundacija lotevala v preteklih letih, kot so staranje, delovni čas in informacijska družba, so zdaj pri vrhu evropskega socialnega dnevnega reda. V zadnjem desetletju je Fundacija svojim udeleženi in splošni javnosti ponudila obsežen temelj znanja, ki je sestavljen iz primerljivih podatkov o odnosih med delodajalci in delojemalci, delovnih razmerah in povezanih vidikih življenjskih razmer. Evropska opazovalnica industrijskih odnosov (EIRO), evropska raziskava o delovnih razmerah in nova raziskava o življenjskih razmerah so edinstveni viri spoznanj. V teku prejšnjega štiriletnega programa Fundacije (2001–2004) so se dejavnosti na področju raziskav in spremljanja postopoma širile, da bi vključile deset novih držav članic in preostale tri države kandidatke.

Leta 2001 je Fundacija še nadalje okrepila svoje zmožnosti spremljanja z ustanovitvijo Evropskega centra za spremljanje sprememb (ECSS). Ta center izvaja vrsto dejavnosti s področja povezovanja, raziskav, informacij in širjenja, ki so posvečene razumevanju in predvidevanju industrijskih sprememb v Evropi.

Raziskave, ki preverjajo praktične izkušnje in odkrivajo dejavnike uspešnih sprememb, dopolnjujejo orodja spremljanja in s tem povezane analize. Fundacija tako prispeva ne le k dokumentiranju in razumevanju sprememb, temveč tudi k razvoju in sporočanju zamisli za srednje- in dolgoročne izboljšave življenjskih in delovnih razmer.

Veliko spodbude za večino zadnjih nalog je črpala iz izzivov in ciljev lizbonske strategije. To zahteva hkratno delovanje na vseh področjih: na področju zaposlovanja, konkurenčnosti ter kakovostnih življenjskih in delovnih razmer.

¹ Uredba Sveta (EGS) št. 1365/75 z dne 26. maja 1975.

Delovno mesto ali raven podjetja, kjer prihaja do sprememb, zaslužita večjo pozornost, prav tako pa tudi strukturni dejavniki, ki so gonilna sila sprememb na delovnem mestu. Delovna mesta je treba prilagajati nenehnim spremembam in inovacijam. Fundacija ima lahko med vsemi udeleženci ključno vlogo pri oblikovanju skupnega razumevanja sprememb, potrebnih na ravni delovnega mesta, in pri spodbujanju pripravljenosti za sprejem novih načinov dela.

Fundacija je zaradi svoje neodvisnosti, širokih pooblastil in tristranske sestave še posebej primerna za pospeševanje integriranega in večdimenzionalnega pristopa k izboljšavam kakovosti dela in življenja ter za predvidevanje in vodenje sprememb. Zaradi tega je sposobna, da močno pripomore k doseganju bolj usklajenega pristopa h gospodarski, zaposlitveni in socialni politiki na ravni Evropske unije.

Ciljno občinstvo Fundacije so organi oblasti, socialni partnerji in vsi, ki se ukvarjajo z oblikovanjem socialne politike na ravni Evropske unije. Fundacija želi s povezovanjem raziskav in političnih zadev priskrbeti informacije, ki so pomembne za snovalce in izvajalce politike.

Njene dejavnosti koristijo tudi tistim, ki vodijo spremembe in izvajajo izboljšave na področju delovnih mestih in v določenih krajih. Njena tristranska upravna struktura omogoča aktivno sodelovanje teh ključnih socialnih udeležencev pri razvoju, razpravah in širjenju delovanja Fundacije.

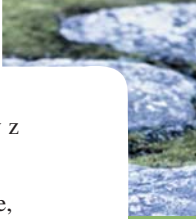
Spreminjajoči se okvir

Širitev prinaša velike možnosti družbenega, gospodarskega in kulturnega razvoja Evrope.

Raziskave Fundacije so pokazale, da imajo vsi Evropejci podobne zamisli o tem, kaj prispeva k kakovosti življenja: zdravje, zadostni prihodki in podpora družine. V obdobju, ki bo sledilo širitvi, se bo pojavila potreba po okrepitvi socialne politike, saj bodo obstoječi izzivi dobili prednost, pojavili pa se bodo tudi novi. Številna vprašanja, ki so bila pomembna v predhodnih letih in še vedno ostajajo nerazrešena ter se jih je treba lotiti, so naslednja: nezaposlenost, nizke plače in revščina, invalidnost in slabo zdravstveno stanje, socialne in druge javne usluge ter sistemi, odnosi med delodajalci in delojemalci, dostop do informacij in komunikacijske tehnologije. Posebno pozornost bo verjetno treba posvetiti tudi nekaterim prikrajšanim skupinam.

Naraščajoča različnost kulturnih vrednot in izkušenj na socialnem področju bo skupaj z razlikami med državami in regijami v produktivnosti in zaposlovanju vplivala na dejavnosti Fundacije. Tretje poročilo Komisije o ekonomski in socialni koheziji poudarja pomembnost človeškega kapitala in dostopa do izobraževanja ter usposabljanja, prav tako pa tudi potrebo po reševanju drugih ključnih dejavnikov konkurenčnosti, kot je fizični in družbeni kapital, inovativna zmogljivost in kakovost okolja. Okrepiti je treba povezave med družbenim in gospodarskim razvojem ter varovanje okolja.

Lizbonska strategija predstavlja glavni pristop Evropske unije h gospodarskemu razvoju. Vsebuje tri dopolnjujoče in vzajemno se spodbujajoče cilje: polna zaposlenost, kakovost in

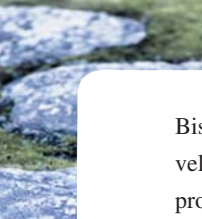
produktivnost na delovnem mestu ter socialna kohezija in vključenost. Sprejemanje izzivov z namenom ohraniti konkurenčnost v globalnem gospodarstvu, zgraditi in vzdrževati produktivnost in zaposlenost ter omogočiti visoko kakovostne življenjske in delovne pogoje, zlasti v na znanju temelječem gospodarstvu, bo od Fundacije zahtevalo natančne, ustrezne, pravočasne in praktične informacije, ki bodo v podporo ključnim udeležencem v tem procesu.

Doseganje lizbonskih ciljev je ambiciozen načrt, poročilo Evropske delovne skupine na področju zaposlovanja, ki ji predseduje Wim Kok, pa poudarja potrebo po povečanju zaposlovanja – tako za namen pospeševanja gospodarske rasti kot za reševanje problema revščine in izključevanja iz družbe. Poročilo poudarja tudi potrebo po integriranem pristopu pri reševanju strukturnih izzivov globalizacije, gospodarske integracije in hitrega staranja prebivalstva. Države članice, socialni partnerji, podjetja in delavci morajo povečati svoje zmožnosti predvidevanja, sprožanja in sprejemanja sprememb, če naj bi ustvarili in zapolnili še številnejša in boljša delovna mesta. Ključnega pomena pri doseganju višjih stopenj zaposlenosti bo ohraniti večje število ljudi na delovnih mestih, kakor tudi pritegniti več ljudi na trg delovne sile, med njimi zlasti ženske in starejše delavce.

Pregled Evropske socialno politične agende (European Social Policy Agenda) sredi leta 2003 je potrdil potrebo po pospeševanju kakovosti kot gonilne sile rastočega gospodarstva, prilagojenega za ustvarjanje številnejših in boljših delovnih mest in večje socialne kohezije. Izvajanje druge polovice agende se bo osredotočilo na doseganje več boljših delovnih mest, vzpostavljanje ravnovesja med prilagodljivostjo in varnostjo, boj proti revščini, izključevanju in diskriminaciji, posodabljanje organizacije dela in socialne zaščite ter spodbujanje enakosti med spoloma v vseh starih in novih državah članicah.

Druga razvojna področja, kot so povečana uporaba odprte metode usklajevanja, primerjalne analize in razvoj pokazateljev ter ciljno temelječih strategij v socialni politiki, bodo pomembno vplivala na vodenje sprememb in s tem na bodoče delo Fundacije. V okviru globalizacije je treba pregledati primerjalne analize razvoja zunaj Evropske unije, na primer v ZDA, na Japonskem, Kitajskem in v Indiji.

Evropski center za spremljanje sprememb deluje zlasti z zbiranjem in izmenjavo informacij, s čimer bi se ustvarilo boljše razumevanje, pričakovanje in vodenje sprememb v podjetjih, sektorjih in regijah. Podjetja in delovna mesta kot prizorišča sprememb so za Fundacijo osrednjega pomena pri reševanju širših vprašanj v zvezi z življenjskimi in delovnimi razmerami. Fundacija lahko odigra ključno vlogo pri spodbujanju evropskih zmogljivosti na področju sprememb. V naslednjih nekaj letih bo več svojih dejavnosti namenila boljšemu razumevanju gonilnih sil sprememb ter njihovemu boljšemu predvidevanju in vodenju. Fundacija ima še posebej dober položaj, s katerega lahko opazuje strukture, tehnologije, prakse in kulture, ki so lahko organizacijskemu učenju in inovacijam bodisi v pomoč bodisi v oviro.

Bistvena vprašanja zajemajo naraščajočo pomembnost mikro podjetij ter malih in srednje velikih podjetij, nove dogovore glede delovnega časa, mobilnost delovnih mest in proizvodnje, decentralizacijo storitev in uprave, inovacije in organizacijo dela, razvoj človeškega kapitala, raziskave in tehnologijo.

Demografske in socialne spremembe (zlasti staranje delovne sile in prebivalstva na splošno, pa tudi nove in hitre spremembe v strukturi gospodinjstev, rodnosti in mobilnosti/migracijah), kakor tudi vztrajajoča revščina in socialna izključenost, pomenijo neprekinjen izziv posodabljanju in reformiranju socialne zaščite – zlasti na področju socialnega zavarovanja in pokojnin. Ti dejavniki imajo pomembne posledice tudi na področju strategij zaposlovanja in trga delovne sile, uprave in sistemov odnosov med delodajalci in delojemalci.

Fundacija se s svojim štiriletnim programom želi lotiti zgoraj navedenih izzivov in ciljev. Ta program je oblikovan predvsem kot podpora delu glavnih socialnih udeležencev, ki so odgovorni za načrtovanje in ustvarjanje boljših življenjskih in delovnih razmer v Evropi.

Splošni cilji

„Okrepiti osrednje dejavnosti in vlogo spremljanja ter razviti v prihodnost usmerjene perspektive na vseh področjih ...“

Štiriletni program Fundacije pridobiva informacije v zvezi z nedavnim in mogočim bodočim razvojem v evropskem gospodarstvu in družbi, kakor tudi v zvezi z novimi trendi in spremembami zunaj Evropske unije. Poleg tega prikazuje tudi ponovno oceno vloge Fundacije in njene zmožnosti, da nadaljuje z uspešnim in učinkovitim izpolnjevanjem pooblastil. Ta proces je sprožil niz splošnih orientacij za razvoj delovnega programa v naslednjih štirih letih:

- **Razviti in okrepiti osrednje dejavnosti raziskav, razprav in razširjanja informacij**

Splošni cilj je povečati njihovo uspešnost, učinkovitost, ustreznost in skladnost.

- **Okrepiti glavne dejavnosti spremljanja in raziskave**

Cilj tega je zagotoviti visoko kakovostne in politično relevantne informacije na področjih delovnih razmer, življenjskih razmer, odnosov med delodajalci in delojemalci in Evropskega centra za spremljanje sprememb (ECSS).

- **Osredotočiti se na omejeno število ključnih političnih tem**

To bo vključilo razvoj osrednjih zmožnosti programa, njegovih dejavnosti spremljanja in predhodnega delovanja, in sicer upoštevajoč razpoložljive vire ter potrebe njegovih ključnih nosilcev.

- **Razviti njegovo delovanje v luči praktičnih izkušenj**

To bo vključevalo analiziranje pobud zlasti na delovnih mestih in v podjetjih, vendar tudi v občinah in regijah.

- **Poudariti napredna pričakovanja v njegovih dejavnostih**

Namen tega je povečanje izkušenj in zmogljivosti glavnih socialnih udeležencev pri predvidevanju, upravljanju in spodbujanju sprememb; Fundacija mora zato sprejeti prilagodljiv pristop, s katerim se bo odzivala ob pojavu novih prednostnih nalog.

- **Razširiti vključevanje načela enakosti spolov**

To zahteva vključevanje vidikov glede enakosti spolov pri dejavnostih načrtovanja, programiranja, izvajanja in vrednotenja na celovit in politično relevanten način v delovanju Fundacije.

- **Vključiti sektorski vidik (zasebnih in javnih sektorjev) v svoje delovanje**

Izbira določenih sektorjev bo opredeljena na podlagi rezultatov njihovih analiz sprememb, kakor tudi ciljev politike Evropske unije.

Prednostna področja za obdobje od leta 2005 do leta 2008

„Spremljanje sprememb, raziskovanje tega, kar deluje, ter posredovanje idej in izkušenj ...“

Osmi štiriletni program Fundacije temelji na obstoječih prednostih, strokovnih področjih in preizkušenih storitvah. Usmerjen je v prihodnost in bo ohranjal zmožnost za raziskovanje novih in prihajajočih vprašanj v času, ko se bo Evropa približevala letu 2010. Zaradi vedno večjih zahtev in visokih pričakovanj udeležencev in uporabnikov tega programa mora Fundacija ostati prilagodljiva in odzivna; skušati mora biti bolj učinkovita in hkrati izboljšati kakovost in vrednost svojih dejavnosti.

Delovni program bo organiziran glede na tri glavne naloge, ki jih je treba opraviti v zvezi s štirimi ključnimi tematskimi področji:

1. spremljanje in razumevanje sprememb;
2. raziskovanje in preiskovanje tega, kar deluje;
3. posredovanje in souporaba idej in izkušenj.

Splošni cilji se nanašajo na vse tri naloge.

Spremljanje in razumevanje sprememb

Orodja Fundacije za spremljanje vključujejo tako občasne raziskave s pomočjo vprašalnikov (delovne razmere, življenjske razmere, podjetja) kot tudi redna poročila informatorjev in ustanov v državah članicah o novih dogodkih s pomočjo Evropske opazovalnice industrijskih odnosov (EIRO), Evropske opazovalnice delovnih pogojev (EWCO) in Evropskega centra za spremljanje prestrukturiranja (ERM), ki je del Evropskega centra za spremljanje sprememb (ECSS).

Raziskave omogočajo Fundaciji, da redno zbira in analizira primerljive podatke o položaju v Evropski uniji. Podrobna raziskava teh podatkov omogoča Fundaciji, da opredeli nove in pojavljajoče se trende ter poglobi svoje razumevanje političnih vprašanj. Rezultati raziskav pomenijo enkraten vir informacij, prav tako pa so trden temelj za opredeljevanje možnosti za izboljševanje in razvoj možnosti v prihodnje. Redno organiziranje raziskav, predstavitev in sistematično analiziranje poročil držav članic se je vedno izkazalo za zelo iskan vir.

V naslednjih štirih letih bo Fundacija:

- še naprej zagotavljala redne in kakovostne podatke o trendih in razvoju dogodkov v razširjeni Evropi in v državah, ki niso članice Evropske unije, kot je to ustrezno;
- skušala izboljšati kakovost in pomembnost svojih orodij za spremljanje ter raziskovala sodelovanje, tako navznoter kot z zunanjimi viri;

- ponovno pregledala in izboljšala nove pobude, kot je na primer Evropska opazovalnica delovnih pogojev (EWCO);
- posvetila več pozornosti zagotavljanju dobre primerjalne analize; povečala bo interno zmožnost za izkoriščanje podatkov;
- še bolj razvila svoje instrumente spremljanja kot glavna orodja za predvidevanje in obvladovanje sprememb;
- povečala vlogo Evropskega centra za spremljanje sprememb (ECSS) kot glavnega instrumenta za spodbujanje zmožnosti Evrope v zvezi s predvidevanjem in obvladovanjem sprememb;
- razširila spremljanje trendov in razvoja dogodkov čez mejna področja med novimi in starimi državami članicami.

Štiriletni program bo gradil na že pridobljenih izkušnjah, uresničil pa bo poln cikel obstoječih raziskav:

- raziskavo delovnih pogojev v letu 2005;
- raziskavo življenjskih razmer v letu 2007; in
- novo raziskavo podjetij v letu 2008.

Te dejavnosti na področju spremljanja bodo skladne s splošnimi cilji za naslednja štiri leta in povezane s ključnimi tematskimi področji,

da bi zagotovili skladnost med tremi glavnimi nalogami za obdobje od leta 2005 do leta 2008.

Raziskovanje in preiskovanje tega, kar deluje

V skladu s svojimi pooblastili ima Fundacija nalogo, da razvija ideje na področju izboljševanja življenjskih in delovnih razmer glede na praktične izkušnje². To pomeni, da je treba raziskovati tako tisto, kar deluje, kakor tudi tisto, kar ne deluje. Dejavnosti na področju spremljanja vključujejo ekstenzivne analize, vendar jih bo Fundacija skušala dopolniti z več informacijami in raziskavami o obvladovanju sprememb in razvoju inovacij. Pričela bo s študijami, da bi raziskala človeške in socialne dimenzije rasti in konkurenčnosti, v katerih bo analizirala tako uresničevanje kot rezultate pobud glede sprememb. To lahko vključuje študije primerov in dejavno raziskovanje na delovnem mestu in na določenih lokacijah, v določenih sektorjih dejavnosti ali regijah v izbranih državah članicah.

Fundacija bo:

- opravila poglobljene raziskovalne študije določenih političnih in praktičnih pobud ter dejavnikov, ki vplivajo na njihov razvoj, pri čemer bo skušala opredeliti ključna spoznanja o učinkovitem uresničevanju in uspešni praksi;

² Člen 2.2 Uredbe o ustanovitvi.

- jasno opredelila kriterije za izbiro teh raziskovalnih projektov v svojih letnih delovnih programih, pri čemer bo upoštevala rezultate svojega spremljanja in drugih raziskav, trenutnih ciljev politike Evropske unije na zadevnih področjih in glavne teme za obdobje od leta 2005 do leta 2008;
- vzpostavila, če je to primerno, baze podatkov o praktičnih izkušnjah, ki bi lahko podpirale pogostejšo in bolj dinamično analizo trajnosti ukrepov za izboljševanje.

Fundacija bo imela celosten in večdimenzionalen pristop k vprašanju glede kakovosti življenja, pri čemer bo pozorna na povezave med delovnimi in življenjskimi pogoji ter s tem povezanimi politikami, in k vlogam različnih zadevnih udeležencev. Fundacija se ne bo osredotočila izključno na težave ali na posamezne skupine ali sektorje v težavah, ampak bo imela bolj pozitiven pristop, pri čemer bo opredeljevala priložnosti za socialne in gospodarske spremembe, ki bi preprečile, da bi do težav prihajalo. Študije na tem področju bodo potekale glede na splošne cilje in ključne teme za obdobje od leta 2005 do leta 2008.

Posredovanje in souporaba idej in izkušenj

Fundacija je pooblaščenca za omogočanje izmenjave informacij in izkušenj³. Zaradi tega

mora biti proaktivna pri prenašanju in sporočanju rezultatov svojega dela svojim udeležencem, ciljnim skupinam in raznim posrednikom informacij. Zagotoviti mora tudi priložnosti za udeležence, vključene v socialno politiko Evropske unije, da lahko razpravljajo in si izmenjujejo ideje ter izkušnje o izbranih socialnih vprašanjih.

V naslednjem štiriletnem obdobju bo Fundacija:

- podpirala souporabo praktičnih izkušenj in rezultatov raziskav v razširjeni Evropi (prilagojeni seminarji, mreže podjetij in poslovnih šol, razvoj učnega materiala iz dela Fundacije);
- razvila zmožnosti ključnih udeležencev za spopadanje z novimi izzivi s pomočjo ozaveščanja o prihajajočih ali prihodnjih političnih vprašanjih, pri čemer bo zagotovila koncepte in modele za pomoč pri strateškem razmišljanju ter podpirala uporabo ustreznih metod ali orodij za spopadanje s temi izzivi;
- povečala svojo vlogo v razpravah, tako da bo različnim udeležencem, na primer organom oblasti, socialnim partnerjem, raziskovalcem in osebam, ki poklicno opravljajo dejavnosti, zagotovila priložnosti za razpravljanje o ugotovitvah pri delu Fundacije (projektna delavnice, seminarji o temah/vprašanjih,

³ Člen 3.1 Uredbe o ustanovitvi.

večje konference, vključno s forumom, ki poteka vsaki dve leti).

Fundacija je pooblaščenata tudi za čim tesnejše sodelovanje s specializiranimi ustanovami, fundacijami in organi v državah članicah ali na mednarodnem nivoju⁴. To se nanaša predvsem na Evropsko agencijo za zdravje in varstvo pri delu v Bilbau, kjer bo Fundacija izhajala iz obstoječega sporazuma o sodelovanju. Fundacija bo raziskala možnosti za sklepanje podobnih sporazumov z drugimi agencijami, na primer z Evropsko agencijo za okolje v Kopenhagenu.

Izgradnja mrež je bila vedno pomembno orodje za Fundacijo. Fundacija bo ponovno preverila svoje mreže in delovne skupine (formalne in neformalne), da bi izboljšala sodelovanje pri zbiranju podatkov, prenašanju znanja in izmenjavi izkušenj. Cilj je razvoj bolj formalne strategije za te dejavnosti v naslednjih štirih letih, ki bo opredelila tipe mrež, njihove člane in namene, prav tako pa tudi obveznosti in pričakovane rezultate.

Glavni cilji dejavnosti na področju komunikacije bodo:

- pravočasno in ustrezno predstavljanje dela Fundacije njenemu ciljnim občinstvom s pomočjo ustnih predstavitev, sestankov in prireditev ter tiskanih in elektronskih izdelkov;

- zagotavljanje izdelkov in rezultatov, prilagojenih potrebam na raznih stopnjah razvoja politike in prakse od idejne in oblikovne faze do praktičnih posledic uporabe in ocen;
- zagotavljanje orodij in načinov za omogočanje stalnega in interaktivnega dostopa do informacij Fundacije s pomočjo izboljšane uporabe tehnologije in prepakiranja informacij Fundacije, če je to primerno;
- zagotavljanje pomoči pri iskanju ustreznih informacij (katalogi, kazala, povezave);
- učinkovitejša uporaba spletnih orodij za podporo razširjanja in uporabe rezultatov dela Fundacije, predvsem podatkov iz njenih dejavnosti na področju spremljanja.

Letni načrt sporočanja bo del letnega programa dela. Pri tem bodo upošteevane zahteve uporabnikov, zagotovljeno pa bo, da bodo ciljne skupine obveščene o razvoju dogodkov in o tematskih vprašanjih. Strateški načrt za uporabo informacij in komunikacijske tehnologije bo podpiral zmožnost Fundacije za komunikacijo s ciljnim občinstvom in za obveščanje tega občinstva.

⁴ Člen 3.2 Uredbe o ustanovitvi.

Ključne teme

„Z osredotočanjem na štiri ključne teme doseči skladnost na različnih strokovnih področjih ...“

Fundacija je opredelila štiri ključne teme, ki jih bo podrobneje raziskala v obdobju od leta 2005 do leta 2008:

- zaposlovanje;
- ravnovesje med delom in zasebnim življenjem;
- odnosi med delodajalci in delojemalci ter partnerstvo;
- socialna kohezija.

Te teme so bile izbrane na podlagi pooblastil in posebnih prednosti Fundacije. Odražajo glavne elemente lizbonske strategije in socialne politike Evropske unije, kakor tudi bistvene izzive – sedanje in prihodnje – razširjene Evrope. Fundacija bo osredotočila svoje dejavnosti na te prednostne teme – dejavnosti na področju spremljanja, na področju raziskovanja tega, kar deluje, in pri sporočanju in izmenjavi izkušenj – da bi dosegla skladnost svojih različnih strokovnih področij.

Nekatera vprašanja znotraj vsake teme, s katerimi bi se lahko ukvarjali pri raziskovanju, debatah ali razširjanju, so navedena kot ilustracija možnega področja dela. Dejanska izbira vprašanj bo natančneje opredeljena v letnih delovnih programih, ki bodo temeljili na rezultatih opravljenih raziskav in upoštevali

prednostne naloge politike na ravni Evropske unije, predvsem v zvezi z razširjanjem in doseganjem ciljev lizbonske strategije.

Zaposlovanje

Fundacija si je nabrala že veliko znanja in izkušenj o povezavah med prožnostjo, produktivnostjo in dostopom do trga dela. Kljub temu pa bo povezava med prožnostjo in zaposlovanjem pomembna tema nadaljnjih raziskav. Delovni pogoji so sestavni del temeljnih dejavnosti Fundacije, izboljševanje zaposlenosti v smislu števila in kakovosti delovnih mest pa je visoko na seznamu prednostnih nalog politike EU. Enake možnosti in boljši dostop do zaposlitve so bistvenega pomena tako pri lizbonski strategiji kot pri evropski strategiji zaposlovanja.

Rezultati raziskave podjetij v letu 2004 in raziskave delovnih pogojev v letu 2005 ter njihova kasnejša analiza bodo skupaj z Evropskim centrom za spremljanje prestrukturiranja, ki je del Evropskega centra za spremljanje sprememb (ECSS), priskrbeli dragocene podatke, ki bodo podprli delo na tem področju. Opravili bodo tudi več podrobnih študij o praktičnih izkušnjah z izvajanjem razvojnih dejavnosti na področju delovnih mest. Študije bodo opredelile prihodnje spremembe na trgu dela na sektorski

in nacionalni ravni ter ukrepe za izboljšanje povezav med povpraševanjem in ponudbo delavcev. Raziskava se bo posebej posvetila zaposlovanju občutljivih skupin in ohranjanju njihove zaposlitve.

Med zadevami, ki bi se lahko preučile, so: nove oblike in vzorci dela; posodabljanje organizacije dela; razvoj zmogljivosti za nova delovna mesta; vloga zunanjih dejavnikov pri razvoju zmogljivosti za inovacije in posodabljanje; razvoj podjetništva in povezovanja podjetij v mrežo; poklicna/strokovna mobilnost; pretok delovnih mest med regijami in državami; človeški kapital, vseživljenjsko učenje, poklicno napredovanje, poklicno usmerjanje/svetovanje in obvladovanje tveganja; kakovost dela in razvoj delovnih mest v povezavi s konkurenčnostjo, produktivnostjo in odpiranjem delovnih mest; podjetništvo; dostop do dela in ohranjanje dela/ponovna vključitev v delo, predvsem za prikrajšane skupine; vodenje različnih generacij na delovnem mestu.

Ravnovesje med delom in zasebnim življenjem

Fundacijo posebej zanima raziskovanje medsebojnih odnosov med življenjskimi in delovnimi razmerami, vključno s potrebo po usklajevanju zahtev delovnega življenja z družino, vseživljenjskim učenjem,

obveznostmi, ki niso povezane z delom, in časom za rekreacijo. Reševanje številnih vprašanj, s katerimi se srečujejo delavci, tako moški kot ženske in njihove družine, je pomembno ne le zaradi kakovosti njihovega življenja, temveč tudi zaradi doseganja višjih stopenj zaposlenosti in konkurenčne gospodarske rasti, kar spada med lizbonske cilje.

Podatki in analiza rezultatov iz raziskave Fundacije o kakovosti življenja, raziskave podjetij v letu 2004 in raziskave delovnih pogojev v letu 2005 bodo zagotovili možnost svežega pogleda na ta stara vprašanja in pokazali pot nadaljnjemu preučevanju ukrepov za izboljšanje razmer.

Vprašanja, ki se jim je treba posebej posvetiti, lahko vključujejo: nove pobude, ki se razvijajo v podjetjih in pri kolektivnih pogajanjih, predvsem s perspektive življenjske poti; povezave med ravnovesjem med delom in zasebnim življenjem ter konkurenčnostjo in odpiranjem delovnih mest; vlog ustreznih politik in storitev (zaposlovanje, pokojnine, socialno zavarovanje, varstvo, izobraževanje, okolje/prevoz/stanovanja); vlog organov oblasti in udeležencev izven podjetja pri podpiranju delavcev in delodajalcev pri uresničevanju perspektive življenjske poti pri organizaciji dela; povezave s staranjem

in demografskimi spremembami; razvoj družinske politike; vprašanja v zvezi s posameznimi kategorijami delavcev (npr. starši, skrbniki ostarelih in vzdrževanih oseb, starejši in priseljeni delavci) in v zvezi z malimi in srednje velikimi podjetji ter mikro podjetji.

Odnosi med delodajalci in delojemalci ter partnerstvo

Fundacija je kot tristranska organizacija z dolgoletnimi delovnimi povezavami s socialnimi partnerji in organi oblasti na ravni EU in na nacionalni ravni v dobrem položaju, da spodbudi razpravo med socialnimi partnerji in organi oblasti. Fundacija ima predvsem veliko izkušenj s spremljanjem in analizo vlog udeležencev v odnosih med delodajalci in delojemalci ter procesih in rezultatih teh odnosov.

Evropska opazovalnica industrijskih odnosov (EIRO) bo tudi v prihodnje pomemben del temeljnih dejavnosti Fundacije in bo prispevala k vsem ključnim temam. Vendar pa je vprašanje partnerstva posebna tema, predvsem glede na širitev EU in pomembnost tega procesa kot sredstva za izboljšanje kakovosti življenja ter obvladovanja in predvidevanja sprememb. Partnerstvo na delovnem mestu je potencialno pomembna gonilna sila in vir organizacijskih inovacij za izboljšanje

produktivnosti in sposobnosti za spremembe.

V okviru te teme je lahko cilj Fundacije zajeti vprašanja, kot so na primer: vloge socialnih partnerjev in razvoj družbenega dialoga (predvsem v novih državah članicah in v okviru širitve socialne agende); nove strukture, oblike in postopki uprave; odnosi med delodajalci in delojemalci v malih in srednje velikih podjetjih; medsebojne povezave med različnimi strukturami in ravnimi odnosov med delodajalci in delojemalci in socialni dialog – povezave z odpiranjem delovnih mest, spreminjanje trgov dela, razvoj inovacij in konkurenčnosti; in vloga partnerstva pri predvidevanju in obvladovanju sprememb, vključno s povezavami z organi oblasti in subjekti civilne družbe.

Socialna kohezija

Evropski Svet je v marcu 2000 v Lizboni ugotovil, da je raven revščine in socialne izključenosti v EU nesprejemljiva. Ustvariti Unijo, ki bi bila bolj vključujoča, je tako postal bistveni sestavni del pri doseganju desetletnega strateškega cilja trajne gospodarske rasti – številnejša in boljša delovna mesta ter večja socialna kohezija.

Fundacija je v svoji nedavni analizi raziskave Evrobarometer o kakovosti življenja v pristopnih državah in državah kandidatkah navedla, da bo v razširjeni

Evropi še večja potreba po reševanju brezposelnosti, revščine in socialne izključenosti. Sposobnost Fundacije, da spremlja in analizira razvoj na tem področju, se je še izboljšala z zaključkom prve lastne raziskave o življenjskih razmerah v 28 evropskih državah, ki je bila opravljena leta 2003. To bo prispevalo k ugotavljanju, katera vprašanja je treba podrobneje preučiti, in ustvarilo temelje za nadaljnje spremljanje razvoja skozi čas.

Med vprašanji, ki bi se lahko preučila v okviru te teme, so: staranje, medgeneracijska

solidarnost in izzivi pokojnin, zdravstva in varstva; socialna, ekonomska in družbena integracija priseljencev (zaposlitev, socialna zaščita, nastanitev); kakovost okolja in javnih služb, predvsem v novih državah članicah in državah kandidatkah, za osebe z nizkimi dohodki ali na podeželju; vpliv sistemov socialne zaščite in družbenih inovacij na odpiranje delovnih mest, industrijske inovacije in podjetništvo; vloga zasebnega in netržnega sektorja pri spodbujanju socialne vključenosti; socialna vključenost ostarelih in drugih skupin izven trga dela.

Vrednotenje

„Uporabiti rezultate vrednotenja za načrtovanje dejavnosti in določanje prednostnih nalog ...“

Nova finančna uredba Komisije v skladu s členom 25.4 poglavja 7 obvezuje Fundacijo, da redno opravlja predhodna in naknadna vrednotenja programov in dejavnosti. V skladu s to zahtevo in na podlagi rezultatov prvega zunanjega vrednotenja, opravljenega v obdobju 2000–2001, bo Fundacija še naprej krepila svoje postopke vrednotenja.

Glavni cilji so: uporabiti rezultate vrednotenja, tako da prispevajo k oblikovanju dejavnosti in določanju prednostnih nalog; prispevati k učinkovitemu razporejanju sredstev; izboljšati kakovost opravljenih dejavnosti ter poročati o dosežkih.

Fundacija bo predvsem:

- stalno in sistematično spremljala izvajanje in doseganje strateških ciljev programa za obdobje od leta 2005 do leta 2008 in letnih programov dela, vključno z oblikovanjem količinskih podatkov;
- izboljševala izvedbena orodja in postopke za podporo spremljanja in vrednotenja dejavnosti Fundacije, vključno s sistemom upravljanja stikov, spremljanjem uporabe in učinka rezultatov in storitev Fundacije, orodji in okviri za upravljanje projektov, spletnim spremljanjem, raziskavami uporabnikov, ocenjevanjem konferenc itd;
- zagotovila redne povratne informacije o izvajanju dejavnosti Fundacije svojim udeležencem, na primer v letnih poročilih;
- izboljševala svoje postopke nadzora kakovosti in vrednotenja na ravni projektov, pri čemer bo zagotovila

povratne informacije za stalno izboljševanje med izvajanjem programa;

- vzdrževala svoj sistem sodelovanja udeležencev pri vrednotenju izdelkov in storitev s pomočjo svojih svetovalnih odborov (tudi z možno vključitvijo zunanjih strokovnjakov v skladu z določbami revidirane uredbe o upravi Fundacije).

V teku svojega štiriletnega programa v obdobju od leta 2005 do leta 2008 bo Fundacija opravila dve veliki zunanji vrednotenji na naslednjih področjih:

- Evropski center za spremljanje sprememb (v letu 2005);
- dejavnosti Fundacije kot celote (v letu 2007), kar bo zajemal obdobje od leta 2001 do leta 2006; ta naloga bo podpirala načrtovanje dejavnosti in opredelitev prednostnih nalog za naslednji štiriletni program.

Evropska ustanova za izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev

Spreminjanje Evrope: boljše delo, boljše življenje

Luxembourg: Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti

2004 – 18 str. – 16 x 23,5 cm

ISBN 92-897-0901-4

PRODAJA IN NAROČANJE

Plačljive izdaje publikacij Urada za publikacije so na voljo na prodajnih mestih povsod po svetu.

Kako se lahko naročim na publikacijo?

Svoje naročilo lahko pošljete prodajnemu mestu, ki ste si ga izbrali s seznama prodajnih mest.

Kje lahko dobim seznam prodajnih mest?

- Obiščite spletno stran Urada za publikacije: <http://publications.eu.int/>
- ali naročite izvod seznama prek faksa št. (+352) 2929-42758.

Urad za publikacije

Publications.eu.int

ISBN 92-897-0901-4

9 789289 709019